

2019-03-22

Privalomos vakcinacijos reglamentavimas Europos Sąjungos valstybėse narėse

Skiepijimas yra veiksminga priemonė mažinant užkrečiamųjų ligų ir jų komplikacijų riziką. Valstybės lėšomis finansuojamas ilgalaikis profilaktinis skiepijimas, užtikrinant vakcinų saugumą, efektyvumą ir prieinamumą, sudaro galimybę sėkmingai valdyti tam tikrų užkrečiamųjų ligų plitimą, mažinti sergamumą, protrūkių tikimybę bei, galiausiai, sustabdyti daug žalos padarančių užkrečiamųjų ligų sukėlėjų cirkuliaciją. Vakcinacija yra ne tik asmens apsauga nuo užkrečiamųjų susirgimų, bet ir svarbus kiekvienos šalies ekonominio bei socialinio vystymosi veiksnys.

Šiame darbe pateikiami privalomo profilaktinio skiepijimo reglamentavimo Belgijoje, Italijoje, Lenkijoje, Prancūzijoje, Slovėnijoje ir Vokietijoje pavyzdžiai.

Skiepijimas nuo vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų yra Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių kompetencijai priskiriamas dalykas, o Sąjunga vaidina tik remiantį, koordinuojantį vaidmenį. Vakcinacijos tvarka ES valstybėse narėse nėra vienoda. Dalis šalių taiko tik rekomendacinę, kitos – privalomą politiką. Ir net valstybės, kuriose tam tikro amžiaus grupėse reikalaujama skiepytis, įgyvendina skirtingas privalomų planinių skiepijimų programas. Šiame darbe apžvelgtose valstybėse privalomas skiepijimas šiomis vakcinomis:

Belgijoje – viena vakcina (poliomielito);

Italijoje – dešimt vakcinų (poliomielito, difterijos, stabligės, hepatito B, Hib, kokliušo, tymų, kiaulytės, raudonukės, vėjaraupių);

Lenkijoje – dešimt vakcinų (difterijos, tuberkuliozės, B tipo haemophilus influenzae infekcijos (Hib), kokliušo, epideminio parotito (kiaulytės), tymų, poliomielito, raudonukės, stabligės, hepatito B) ir, tik tam tikroms rizikos grupėms, trys vakcinos (pasiutligės, pneumokokinės infekcijos, vėjaraupių);

Prancūzijoje – vienuolika vakcinų (difterijos, stabligės, poliomielito, kokliušo, Hib, hepatito B, pneumokokinė, meningokokų C grupės, tymų, kiaulytės, raudonukės);

Slovėnijoje – devynios vakcinos (Hib, difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, tymų, kiaulytės, raudonukės ir hepatito B).

Šalys taip pat skirtingais metodais siekia užtikrinti privalomo skiepijimosi įpareigojimų vykdymą, o kai kuriais atvejais – ir informacijos apie vakcinas suteikimą. Belgijoje skiriama bauda ir/ar laisvės atėmimo nuo 8 dienų iki 1 mėnesio bausmė. Italijoje, Lenkijoje, Slovėnijoje už nustatytos tvarkos pažeidimus skiriamos administracinės nuobaudos. Prancūzijoje buvo panaikinta anksčiau nustatyta baudžiamoji atsakomybė ir bausmė už vakcinacijos reikalavimų pažeidimus (laisvės atėmimas šešiams mėnesiams ir 3 750 eurų bauda) ir šiuo metu galima taikyti nebent Baudžiamajame kodekse įtvirtintą laisvės atėmimo iki dvejų metų bausmę ir 30 000 eurų baudą tėvams, be teisėtos priežasties vengusiems vykdyti teisės aktais nustatytas pareigas ir tuo sukėlusiems pavojų savo nepilnamečio vaiko sveikatai, saugumui, išsilavinimui. Tuo tarpu Vokietijoje skiepijimas oficialiai yra savanoriškas, tačiau registruojant vaiką į ikimokyklinio ugdymo įstaigą būtina pateikti dokumentą, įrodantį, jog buvo konsultuotasi su sveikatos priežiūros

specialistu dėl vaiko amžiui tinkamo skiepavimo, priešingu atveju skiriama administracinė nuobauda – bauda iki 2 500 eurų.

Italijoje, Prancūzijoje turi būti pateikiamas vaiko skiepavimo pažymėjimas, kad jis galėtų dalyvauti ikimokyklinio ugdymo įstaigoje, mokykloje ar kitokioje vaikų sambūrio vietoje vykstančiuose užsiėmimuose.

Kai kuriose šalyse, tarp jų Italijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, yra įtvirtinta vakcinacijos tiesiogiai padarytos žalos nustatymo ir atlyginimo tvarka.

Belgija

Visoje valstybės teritorijoje yra privaloma viena vakcina – poliomiélito (pranc. *poliomyélite*), remiantis 1966 metų spalio 26 dieną priimtu karališkuoju dekretu¹ su vėlesnėmis pataisomis, patvirtintomis taip pat karališkuoju dekretu².

Poliomiélito vakcina skiepama nuo 2 mėnesių iki 18 mėnesių amžiaus, nebent būtų kontraindikacijų. Už vakcinavimo įpareigojimų vykdymą yra atsakingi tėvai arba globėjai. Naudojamos vakcinų tipą nustato sveikatos apsaugos ministras savo sprendimu. Skiepama nemokamai (apmokama iš Bendruomenių biudžeto), tačiau tėvai, laikydamiesi teisės akte nurodytų terminų, gali savo sąskaita paskiepyti vaiką pas pasirinktą sveikatos priežiūros specialistą. Po vaiko paskutiniojo skiepavimo tėvams ar globėjams išduodamas nustatytos formos skiepų pažymėjimas, kuris turi būti per 15 dienų pateiktas vaiko gyvenamosios vietos kompetentingai valdžios įstaigai. Sankcijos už pažeidimus yra nustatytos Sveikatos priežiūros įstatyme³ (skiriama bauda ir/ar laisvės atėmimo nuo 8 dienų iki 1 mėnesio bausmė).

Vakcina skiepama 3 dozėmis pagal schemą: iki 12 metų amžiaus – dvi dozės, tarp jų išlaikant 8 savaičių intervalą; trečia dozė – tarp 12–18 metų amžiaus⁴.

Italija

Vyriausybė 2017 metų birželio 7 dieną oficialiame leidinyje paskelbtu Prevenčinės vakcinacijos dekretu–įstatymu⁵, kuriam Parlamentas tų pačių metų liepos 31 dieną suteikė įstatymo galią, nustatė 0–16 metų amžiaus asmenims privalomų ir nemokamai suteikiamų (finansuojamų Nacionalinio sveikatos fondo lėšomis) dešimt vakcinų: poliomiélito, difterijos, stabligės, hepatito B, Hib, kokliušo, tymų, kiaulytės, raudonukės, vėjaraupių, nebent būtų kontraindikacijų skiepavimui. Iki tol buvo privalomas skiepavimas keturiomis vakcinomis (poliomiélito, difterijos, stabligės, hepatito B)⁶. Pagal naująją papildytą tvarką, nuo prievolės skiepytis kuria nors vakcina yra atleidžiami asmenys, natūraliai įgiję imunitetą po persirgtos ligos. Skiepavimas šešiomis vakcinomis privalomas nuolat, tuo tarpu bet kurios iš keturių vakcinų (tymų, kiaulytės, raudonukės ir vėjaraupių) privalomumą ir skiepavimo tęsimo tikslingumą sveikatos apsaugos ministras, pasikonsultavęs su kompetentingomis institucijomis, įvertina kas trejus metus. Vakcinacijos reikalavimų nesilaikantys tėvai ar globėjai iš pradžių yra kviečiami į vietos sveikatos priežiūros įstaigą aiškinamajam pokalbiui. Toliau už nusižengimą tėvams ar globėjams skiriama

1 *Arrêté royal rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélitique*: http://www.etaamb.be/fr/arrete-royal-du-26-octobre-1966_n2014000478.html

2 *Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 26 octobre 1966 rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélitique (2000-09-22)*: http://www.etaamb.be/fr/arrete-royal-du-22-septembre-2000_n2000022745.html

3 *Loi sanitaire*: [http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a1.pl?sql=\(text%20contains%20\(%27%27\)\)&language=fr&rech=1&tri=dd%20AS%20RANK&value=&table_name=loi&F=&cn=1945090130&caller=image_a1&fromtab=loi&la=F](http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a1.pl?sql=(text%20contains%20(%27%27))&language=fr&rech=1&tri=dd%20AS%20RANK&value=&table_name=loi&F=&cn=1945090130&caller=image_a1&fromtab=loi&la=F)

4 *Opinion no. 64 of 14 December 2015 on the ethical aspects of mandatory vaccination*: https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/opinion_64_web_0.pdf

5 *Decreto–legge 7 giugno 2017, n. 73*: <http://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/08/05/17A05515/sg>
Legge 31 luglio 2017, n. 119/Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 7 giugno 2017, n. 73, recante disposizioni urgenti in materia di prevenzione vaccinale: <http://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/08/05/17G00132/sg>

6 *The organization and delivery of vaccination services in the European Union/prepared for the European Commission (2018)*: http://www.euro.who.int/___data/assets/pdf_file/0008/386684/vaccination-report-eng.pdf?ua=1

administracinė nuobauda – nuo 100 iki 500 eurų.

Įstatymo įgyvendinamajame teisės akte⁷ detalizuota, jog tam, kad vaikas galėtų dalyvauti ikimokyklinio ugdymo įstaigos (it. *scuole dell'infanzia*) užsiėmimuose, privalo būti pateikiamas jo skiepijimo pažymėjimas ar neskiepijimą pagrindžiantis oficialus dokumentas (tai priėmimo sąlyga). Priešingu atveju vaikas lieka registruotas švietimo įstaigoje, tačiau nušalinamas, kol bus pristatytas jo skiepijimo pažymėjimas. Į pradinio (it. *scuola primaria*), pagrindinio (it. *scuola secondaria di primo grado*), vidurinio (it. *scuola secondaria di secondo grado*) ugdymo švietimo įstaigas bei regionų formaliojo profesinio mokymo centrus (it. *centri di formazione professionale regionale*) priimama ir nepateikus skiepijimo pažymėjimo – tai nėra privaloma priėmimo sąlyga. Tėvams ar globėjams taikomos įstatyme nustatytos sankcijos (pokalbis, nuobauda).

Atskiru įstatymu yra įtvirtintas privalomo skiepijimo komplikacijų padarytos žalos kompensavimo mechanizmas⁸.

Lenkija

Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymas⁹ nustato bendrąjį įpareigojimą Lenkijos teritorijoje esantiems asmenims profilaktiškai skiepytis, taip pat užkrečiamųjų ligų sukėlėjų nešiotojams ar sergantiems tokiomis ligomis nusišalinti nuo darbo, kai jį atliekant galima užkrėsti kitus žmones (5 str. 1b ir 2 d.). Pastaruoju atveju darbdavys, laikydamasis konfidencialumo reikalavimo, turi nedelsiant laikinai nušalinti tokį asmenį nuo darbo (10 str. 1 d.). Veiklos rūšių, kurias atliekant galima užkrėsti kitus žmones, sąrašas yra tvirtinamas sveikatos apsaugos ministro įsakymu (10 str. 2 d.). Ministras taip pat nustato ligų, nuo kurių privalomas skiepijimasis, sąrašą ir asmenų grupes, kurioms skiepijimasis yra privalomas (17 str. 10 d. 1 ir 2 p.). Tokie asmenys privalo profilaktiškai pasiskiepyti, nebent būtų kontraindikacijų (17 str. 1 ir 2 d.). Privaloma vakcinacija finansuojama valstybinio sveikatos draudimo fondo lėšomis (18 str. 1 d.). Už nepilnamečių asmenų privalomo skiepijimo atlikimą yra atsakingi jo tėvai ar globėjai (5 str. 2 d.).

Sveikatos apsaugos ministro įsakymu, su vėlesnėmis pataisomis, dėl privalomo profilaktinio skiepijimo¹⁰ nustatyta, kad privalomas skiepijimas nuo šių ligų: difterijos (asmenims nuo septintos gyvenimo savaitės iki dvidešimties metų amžiaus (lenk. *do ukończenia 19 roku życia*), taip pat asmenims, kurie kontaktuoja su sergančiais difterija); tuberkuliozės (0–15 (imtinai) metų amžiaus asmenims); B tipo haemophilus influenzae infekcijos (Hib) (asmenims nuo septintos gyvenimo savaitės iki šešerių metų amžiaus imtinai); pneumokokinės infekcijos (asmenims nuo dviejų mėnesių iki devyniolikos metų amžiaus imtinai tais atvejais, kai jie patyrę tam tikras traumas ar serga šiame teisės akte išvardintomis ligomis, ar esant imunosupresinėms būklėms, pavyzdžiui, po kraujodaros kamieninių ląstelių ar žmogaus organų transplantacijos, ar ŽIV infekuoti, taip pat asmenims nuo dviejų iki dvylikos mėnesių amžiaus imtinai, jei šie gimė anksčiau nei 37 nėštumo savaitę, imtinai, ar sverdami mažiau nei 2 500 g); kokliušo (asmenims nuo septintos gyvenimo savaitės iki devyniolikos metų amžiaus imtinai); epideminio parotito (kiaulytės) (asmenims nuo trylikos mėnesių iki devyniolikos metų amžiaus imtinai); tymų (asmenims nuo trylikos mėnesių iki devyniolikos metų amžiaus imtinai); vėjaraupių (asmenims iki dvylikos metų amžiaus, jei šie priklauso nurodytai rizikos grupei, įskaitant tuos, kurie yra didesnės užsikrėtimo rizikos aplinkoje,

7 Circolare del Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca e Ministero della Salute n. 26382 (01-09-2017): <http://www.trovanorme.salute.gov.it/norme/renderNormsanPdf?anno=2017&codLeg=60460&parte=1%20&serie=null>

8 Legge 210/92 - Indennizzo a favore dei soggetti danneggiati da complicanze di tipo irreversibile a causa di vaccinazioni obbligatorie, trasfusioni: http://www.salute.gov.it/imgs/C_17_normativa_1556_allegato.pdf.

9 Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20082341570>

10 Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20111821086>

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20160001815>

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 stycznia 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20150000182>

pavyzdžiui, ilgalaikės socialinės globos namuose (lenk. *zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych*), slaugos ir palaikomojo gydymo namuose (lenk. *zakładach opiekuńczo-leczniczych*), šeimynose (lenk. *rodzinnych domach dziecka*), motinos ir vaiko globos namuose (lenk. *domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży*), socialinės rūpybos namuose (lenk. *domach pomocy społecznej*), vaikų globos ir ugdymo namuose (lenk. *placówkach opiekuńczo-wychowawczych*), regioniniuose globos ir terapijos centruose (lenk. *regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych*), laikiniuose vaikų namuose (lenk. *interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych*), ikimokyklinio ugdymo įstaigose (lenk. *żłobkach*), trumpalaikės vaikų priežiūros kambariuose (lenk. *klubach dziecięcych*); poliomielito (asmenims nuo septintos gyvenimo savaitės iki devyniolikos metų amžiaus imtinai); raudonukės (asmenims nuo trylikos mėnesių iki devyniolikos metų amžiaus imtinai); stabligės (asmenims nuo septintos gyvenimo savaitės iki devyniolikos metų amžiaus imtinai, taip pat susižeidusiems); hepatito B (0–19 metų amžiaus (imtinai) asmenims, taip pat medicinos mokslų studentams, kurie nebuvo anksčiau paskiepyti ir kitoms nurodytų rizikos grupių asmenims); pasiutligės (asmenims, kurie turėjo sąlytį su šia užkrečiamąja liga sergančiu ar galimu sukėlėju nešiotuju gyvūnu).

Privalomos vakcinacijos įgyvendinimo kontrolę vykdo valstybinė Sanitarijos inspekcija (lenk. *Państwowej Inspekcji Sanitarnej*), remiantis šios inspekcijos veiklą reglamentuojančio įstatymo¹¹ 5 straipsnio 3 dalyje suteiktais įgaliojimais.

Privalomą vakcinaciją vykdantys sveikatos priežiūros specialistai turi pildyti nustatyto turinio ir formos dokumentus, kuriuose fiksuojamas skiepijimo faktas, ir atitinkamus duomenis teikti apskričių Sanitarijos inspekcijos padaliniais (Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 17 str. 8 d.).

Administravimo priverstinių priemonių tvarkos įstatyme¹² nustatyta, jog vykdomoji institucija (lenk. *Organ egzekucyjny*), laikydamasi proporcingumo principo, taiko įstatyme nurodytas valstybės priverstines priemones, tiesiogiai užtikrinančias įpareigojimų vykdymą (7 str. 1 ir 2 d.). Tokia priemonė, kurios taikymą Sanitarijos inspekcija inicijuoja pagal teisės aktais nustatytą procedūrą, yra bauda. Kai tai yra nepilnametis asmuo, bauda skiriama jo tėvams ar globėjams. Vienkartinė bauda neturi viršyti 10 000 zlotų (121 str. 2 d.). Už pakartotinius nusižengimus skiriamų baudų bendra suma negali viršyti 50 000 zlotų (121 str. 3 d.). Prieš sprendžiant dėl baudos skyrimo, yra siunčiamas išpėjamas pranešimas, kuriame raginama vykdyti teisės aktų nustatytus įpareigojimus dėl privalomo skiepijimo¹³.

Administracinių nusižengimų kodeksas¹⁴ nustato, jog valstybės priverstinių priemonių dėl privalomo skiepijimosi nevykdymas užtraukia baudą iki 1 500 zlotų arba išpėjimą (115 str. 1 d.). Tokios pat administracinės nuobaudos skiriamos nepilnamečio tėvams ar globėjams už pareigos privalomai jį skiepyti nevykdymą, nepaisant taikytų valstybės priverstinių priemonių (115 str. 2 d.). Be to, tam tikromis aplinkybėmis, gali būti taikomos Baudžiamojo kodekso¹⁵ 160 straipsnio 1 ir 2 dalys, nustatančios, jog tas, kas sukėlė pavojų žmogaus gyvybei ar sveikatai, yra baudžiamas laisvės atėmimu iki trejų metų. Tas, kas tokią nusikalstamą veiką padarė turėdamas pareigą rūpintis pažeidžiamu asmeniu, baudžiamas laisvės atėmimu nuo trijų mėnesių iki penkerių metų.

Prancūzija

11 Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej:

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19850120049&type=3>

12 Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji:

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19660240151>

13 Szczepienia dziecka obowiązkowe. Za brak szczepień rodzicom grozi 50 tys. zł. *Dziennik Zachodni*, 2015-08-28:

<https://dziennikzachodni.pl/szczepienia-dziecka-obowiazkowe-za-brak-szczepien-rodzicom-grozi-50-tys-zl/ar/6370544>

14 Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19710120114>

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19710120114>

15 Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970880553>

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970880553>

Socialinių paslaugų finansavimo 2018 metams įstatymu¹⁶ pakeitus Sveikatos kodekso¹⁷ L. 3111-2-I straipsnį, privalomų vakcinų skaičius buvo padidintas iki vienuolikos: difterijos, stabligės, poliomieliito, kokliušo, Hib, hepatito B, pneumokokinė, meningokokų C grupės, tymų, kiaulytės, raudonukės (iki tol buvo būtinas skiepijimas keturiomis vakcinomis: difterijos, stabligės, poliomieliito ir, Prancūzijos Gvianos regione, geltonosios karštinės), nebent būtų kontraindikacijų. Nustatyta tėvų ar globėjų pareiga vykdyti nepilnamečių skiepijimą. Įtvirtintas reikalavimas pateikti skiepijimo pažymėjimą, kad vaikas būtų priimtas ar galėtų dalyvauti ikimokyklinio ugdymo įstaigoje (pranc. *garderie*), mokykloje (pranc. *école*), vasaros stovykloje (pranc. *colonie de vacances*) ar kitokioje vaikų sambūrio vietoje vykstančiuose užsiėmimuose (L. 3111-2-II str.). Įstatymu buvo panaikinta Sveikatos kodekso L. 3116-4 straipsniu nustatyta baudžiamoji atsakomybė ir bausmė už vakcinacijos reikalavimų pažeidimus (laisvės atėmimas šešiams mėnesiams ir 3 750 eurų bauda)¹⁸.

Pasak kai kurių politikų ir specialistų, visgi gali būti taikomas Baudžiamojo kodekso 227-17 straipsnis¹⁹, pagal kurį tėvas ar motina, be teisėtos priežasties vengę vykdyti teisės aktais nustatytas pareigas ir tuo sukėlę savo nepilnamečio vaiko sveikatai, saugumui, išsilavinimui ar moralei pavojų, yra baudžiami laisvės atėmimu iki dvejų metų ir 30 000 eurų bauda²⁰.

Įstatymo įgyvendinamuoju dekretu²¹ pakeitus ar papildžius Sveikatos kodekso nuostatas, būtinas įstatymo taikymui, nustatyta, kad privalomomis vienuolika vakcinų asmuo turi būti paskiepytas per pirmus 18 gyvenimo mėnesių (R. 3111-2 str.). Nepilnametis, nepaskiepytas viena ar daugiau privalomų vakcinų, laikinai gali dalyvauti vaikų priežiūros ar švietimo paslaugas teikiančių įstaigų užsiėmimuose su sąlyga, kad per tris mėnesius bus paskiepytas trūkstantomis vakcinomis (R. 3111-8-II str.).

Privaloma vakcinacija finansuojama sveikatos draudimo fondo lėšomis²².

Sveikatos kodekso L. 3111-9 straipsnyje nustatyta privalomų vakcinų tiesiogiai padarytos žalos sveikatai nustatymo ir kompensavimo tvarka.

Slovėnija

Užkrečiamųjų ligų įstatymu²³ yra nustatytos devynios privalomos vakcinos: Hib, difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, tymų, kiaulytės, raudonukės ir hepatito B (22 str.). Jei yra epidemiologinis pagrindas, tai, remiantis sveikatos apsaugos ministro patvirtintu skiepijimo planu, privalomos taip pat šios vakcinos: pasiutligės, geltonosios karštinės, choleros, erkinio encefalito, gripo, tuberkuliozės ir kitokių užkrečiamųjų ligų (22 str.). Vakcinacijos išimtį sudaro turintys kontraindikacijų (22a str.). Gydytojui (slovėn. *zdravnik*) už 22 straipsnio nuostatų pažeidimą yra skiriama nuo 10 000 iki 100 000 tolarų bauda (slovėn. *globa*) (56 str. 5 d.). Fiziniam asmeniui (slovėn. *posameznik*) skiriama nuo 10 000 iki 100 000 tolarų bauda už 22 straipsnyje įtvirtintos

16 LOI n° 2017-1836 du 30 décembre 2017 de financement de la sécurité sociale pour 2018:

<https://www.legifrance.gouv.fr/eli/loi/2017/12/30/CPAX1725580L/jo/texte>

17 Code de la santé publique: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006072665>

18 Article L3116-4: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006072665&idArticle=LEGIARTI000006687829>

19 Code Pénal:

https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?sessionId=DEAD08962BCD56AB52BCA51BCD89D82.tplgfr31s_1?idSectionTA=LEGISCTA000006165321&cidTexte=LEGITEXT000006070719&dateTexte=20190314

20 Rivasi Michèle. Vaccination obligatoire: les sanctions seront plus lourdes! *Communiqué de Presse*, 2017-10-27:

http://www.alterinfo.net/Vaccination-obligatoire-les-sanctions-seront-plus-lourdes-_a133930.html

Ce que risquent les parents hostiles aux vaccins. *Le Figaro*, 2017-12-29: <http://sante.lefigaro.fr/article/ce-que-riquent-les-parents-hostiles-aux-vaccins/>

21 Décret n° 2018-42 du 25 janvier 2018 relatif à la vaccination obligatoire:

<https://www.legifrance.gouv.fr/eli/decret/2018/1/25/SSAP1732098D/jo/texte>

22 Torgemen Emilie. Vaccins obligatoires: nos réponses à vos questions. *Le Parisien*, 2017-09-29:

<http://www.leparisien.fr/societe/vaccins-obligatoires-nos-reponses-a-vos-questions-29-09-2017-7294377.php>

23 Zakon o nalezljivih boleznih: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2006-01-1348?sop=2006-01-1348>

skiepijimosi pareigos nevykdymą (57 str. 4 d.). Kai šios pareigos nevykdymas yra tiesioginė tėvų nesirūpinimo savo vaiku pasekmė, nepilnamečio tėvui/motinai (slovėn. *roditelj*) ar globėjui (slovėn. *skrbnik*) skiriama nuo 10 000 iki 100 000 tolarų bauda (57 str.). Įstatymo VI skyriuje yra įtvirtinta asmens teisė į žalos atlyginimą (vienkartinę kompensaciją iš valstybės biudžeto lėšų), jei oficialiomis kompetentingų subjektų išvados nustatyta, kad paskiepijus privaloma vakcina buvo padaryta tvari, didelė žala sveikatai. Nukentėjusio nuo privalomos vakcinacijos asmens mirties atveju, teisę į kompensaciją įgyja artimieji. Jei neigiamos pasekmės atsirado dėl vakcinaciją atlikusio specialisto veiksmų ar nekokybiškos vakcinos, tai nesuteikia teisės į žalos atlyginimą pagal šio įstatymo nuostatas, o sprendžiama civilinės teisės proceso būdu.

Pagal 2006 metų kovo 30 dieną patvirtintų Administracinių nusižengimų kodekso pataisų²⁴ 55 straipsnį, tolarais nustatytos administracinės nuobaudos, 2007 metų sausio 1 dieną įsigaliojus perėjimo prie euro nuostatoms, turi būti konvertuojamos į eurus. Euro įvedimo įstatymo²⁵ 13 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog šalies teisės aktuose įtvirtintos pinigų sumos tolarais turi būti perskaičiuojamos eurai pagal valiutų keitimo santykį. Taigi, Užkrečiamųjų ligų įstatyme minima 10 000 tolarų bauda atitinka 41,73 eurą, 100 000 tolarų – 417,29 eurų²⁶.

Skiepijimas finansuojamas valstybinio sveikatos draudimo fondo lėšomis.

Asmenys, laikotarpiu nuo 3 mėnesių iki 18 metų amžiaus, yra skiepijami pagal oficialių Profilaktinių skiepijimų kalendorių²⁷.

Privalomos vakcinacijos įgyvendinimą kontroliuoja Sveikatos apsaugos inspekcija (slovėn. *Zdravstvena inšpekcija*), kaip tai numatyta šios inspekcijos veiklą reglamentuojančio įstatymo²⁸ 1 straipsnyje. Fiziniam asmeniui, nustatytu laiku be pateisinamų priežasčių nevykdančiam inspektoriaus reikalavimų, skiriama administracinė nuobauda – bauda nuo 50 000 iki 150 000 tolarų (208,65–625,94 eurų) (22 str.). Baudos skyrimo galimybę už procesinių reikalavimų nevykdymą numato ir Administracinio proceso kodeksas²⁹.

Vokietija

Pagal Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymą³⁰, tokių asmens sveikatos priežiūros įstaigų kaip ligoninės (vok. *Krankenhäuser*), odontologijos (vok. *Zahnarztpraxen*), taip pat ambulatorines sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos (vok. *ambulante Pflegedienste*), gimdymo namai (vok. *Entbindungseinrichtungen*), dializės centrai (vok. *Dialyseinrichtungen*) administracija turi užtikrinti užkrečiamųjų ligų prevenciją tose įstaigose (23 str. 3 d.). 2015 metų liepos 17 dieną priimtu Prevencijos įstatymu³¹ patvirtinus Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo pataisas, paminėtų įstaigų administracijai suteikta teisė rinkti ir tvarkyti darbuotojų asmens duomenis, susijusius su skiepijimu įveikiamomis užkrečiamomis ligomis (23a str.). Jei viešojoje įstaigoje (švietimo ir kt.) yra susirgimo tymais (vok. *Masern*) atvejais, įstaigos administracija turi teisę laikinai, karantino laikotarpiui, nušalinti nuo bendro darbo su žmonėmis tuos, kas nėra pasiskiepijęs nuo tymų, negali pateikti atitinkamo vakcinacijos pažymėjimo (28 str. 2 d.). Registruojant vaiką į ikimokyklinio ugdymo įstaigą (vok.

24 *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prekrških (ZP-1C)*: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2006-01-1767?sop=2006-01-1767>

25 *Zakon o uvedbi eura*: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4688>

26 *Plačevanje glob in stroškov postopka po uvedbi evra – obvestilo*:

<https://www.policija.si/index.php/component/content/article/35-sporocila-za-javnost/3947-sporo1311>

27 *Koledar cepljenja predšolskih in šolskih otrok v Sloveniji*: <http://www.nijz.si/sl/koledar-cepljenja-predšolskih-in-solskih-otrok-v-sloveniji>

28 *Zakon o zdravstveni inšpekciji*: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1373>

29 *Zakon o splošnem upravnem postopku*: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1603>

Ministrstvo za zdravje: http://www.zi.gov.si/si/delovna_podrocja/nalezljive_bolezni/obvezno_cepljenje/

30 *Gesetz zur Verhütung und Bekämpfung von Infektionskrankheiten beim Menschen*: <http://www.gesetze-im-internet.de/ifsg/index.html>

31 *Infektionsschutzgesetz/Änderungen durch das Präventionsgesetz*:

https://www.rki.de/DE/Content/Infekt/IfSG/Gesetze/Aenderungen_des_IfSG_durch_das_PraevG.pdf?__blob=publicationFile

Kindertageseinrichtung), turi būti pateikiamas dokumentas, įrodantis, kad buvo konsultuotasi su gydytoju dėl vaiko amžiui tinkamo skiepavimo, priešingu atveju tos įstaigos administracija praneša vietos sveikatos priežiūros institucijai (vok. *Gesundheitsamt*), kuri gali pakviesti vaiko tėvus ar globėjus konsultacijai (34 str. 10a d.). Tam, kas laiku nepateikia tokio dokumento, įrodančio, jog dėl vaiko vakcinacijos buvo konsultuotasi, skiriama administracinė nuobauda – bauda iki 2 500 eurų (73 str.).

Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme yra įtvirtinta asmens teisė į federalinių žemių lygiu administruojamą žalos atlyginimą dėl teisės aktų nustatyta tvarka atliktos vakcinacijos padarytos žalos sveikatai (12 sk. 60 str.)³².

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus patarėja

Dainora Valiukaitė

Tel. (8 5) 239 6177, el. p. dainora.valiukaite@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija.

Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2019